

Kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön toimintaohjelma II 2018–2022

Sisältö

Käytetyt lyhenteet	3
1. Johdanto	4
2. Kasvinsuojelu Suomessa	5
3. Tausta ja liittymät muuhun lainsäädäntöön.....	6
4. Tavoitteet ja toimenpiteet	8
4.1. Kansallinen toimintaohjelma ja erityisesti tarkkailtavat tehoaineet (Art 4)	9
4.2. Kasvinsuojelukoulutus (Art 5).....	10
4.3. Kasvinsuojeluaineiden myyntiä koskevat vaatimukset (Art 6).....	11
4.4. Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen (Art 7)	12
4.5. Ruiskuntestaus (Art 8)	14
4.6. Lentolevitys (Art 9)	15
4.7. Tiedottaminen yleisölle kasvinsuojeluainekäsittelyistä (Art 10)	15
4.8. Erityistoimenpiteet vesiympäristön ja juomaveden suojelemiseksi (Art 11).....	16
4.9. Kasvinsuojeluaineiden käytön tai riskien vähentäminen tietyillä alueilla (Art 12)	17
4.10. Kasvinsuojeluaineiden käsittely ja varastointi sekä pakkausten ja jäännösten käsittely (Art 13)	18
4.11. Integroidun ja luonnonmukaisen kasvinsuojelun (Art 14) edistäminen	19
4.11.1. Integroitu kasvinsuojelu	20
4.11.2. Integroitu kasvinsuojelu taso I – kasvinsuojeluaineiden käytön tarkentaminen	21
4.11.3. Integroitu kasvinsuojelu taso II – kemiallisen torjunnan korvaaminen muilla menetelmillä	22
4.11.4. Integroitu kasvinsuojelu taso III – viljelyjärjestelmän uudelleensuunnittelu.....	22
4.11.5. Kasvinsuojelu luonnonmukaisessa tuotannossa	23
4.11.6. Integroitu ja luonnonmukainen kasvinsuojelu – yhteinen oppiminen.....	23
4.12. Indikaattorit (Art 15).....	25
5. Viestintä.....	26
6. Seuranta ja raportointi	26

Käytetyt lyhenteet

AVI	Aluehallintovirasto
CAP	Euroopan Unionin yhteinen maatalouspolitiikka (Common Agricultural Policy)
CLP	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 kemikaalien luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures)
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
EU	Euroopan Unioni
Evira	Elintarviketurvallisuusvirasto
KASTE ry	Kasvinsuojeluteollisuus ry
KSS ry	Kasvinsuojeluseura ry
Luke	Luonnonvarakeskus
Mavi	Maaseutuvirasto
MMM	Maa- ja metsätalousministeriö
MTK ry	Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö ry
NAP	Kansallinen toimintasuunnitelma (National Action Plan)
REACH	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)
SLC r.f.	Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
SML ry	Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry.
STYL ry	Suomen Työsuojelualan Yritysten Liitto ry.
SYKE	Suomen Ympäristökeskus
THL	Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
TTL	Työterveyslaitos
Tukes	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
VTT	Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
YM	Ympäristöministeriö

1. Johdanto

Kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön toimintaohjelman tavoitteena on vähentää kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä ihmisten terveyteen ja ympäristöön. Uusi kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön toimintaohjelma (National Action Plan, NAP II) koskee vuosia 2018–2022. Ensimmäinen toimintaohjelma¹ julkaistiin maa- ja metsätalousministeriön työryhmämuistiona maaliskuussa 2011. Sen oli tarkoitus kestää vuoteen 2021 saakka, mutta väliraportin teon yhteydessä osoittautui tarpeelliseksi valmistella uusi ohjelma jo nyt.

Velvoite toimintaohjelman tekemiseen tulee torjunta-aineiden kestävä käytön puitedirektiivistä² (jäljempänä puitedirektiivi), joka toimeenpantiin Suomessa lailla kasvinsuojeluaineista³. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes vastaa toimintaohjelman laatimisesta ja toimeenpanosta yhteistyössä alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa.

Uudessa toimintaohjelmassa julkaistaan vuosille 2018–2022 suunnitellut uudet toimenpiteet ja aiempien toimenpiteiden mahdolliset päivitykset. Ensimmäisen toimintaohjelman toimenpiteet ja niiden toteutuksen arviointi julkaistiin väliraportissa 28.2.2018⁴. Väliraportissa on kuvattu puitedirektiivin vaatimusten toteutus Suomessa vuoteen 2017 saakka. Uudessa toimintaohjelmassa kunkin puitedirektiivin artiklan kohdalla on kerrottu lyhyesti jo toteutetut toimenpiteet ja ne kaikki on koottu liitteeseen 1.

Osa toimenpiteistä on ehdotuksia selvityksistä, joiden pohjalta voidaan tehdä mm. kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyviä ohjeita tai rajoituksia). Niitä tehtäessä arvioidaan toimenpiteen terveydelliset, sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset sekä otetaan huomioon alueelliset ja paikalliset erityisolosuhteet. Asianosaiset sidosryhmät osallistuvat mahdollisten ohjeiden ja rajoitusten valmisteluun.

Uuden toimintaohjelman on toimittanut Pauliina Laitinen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesista. Työryhmään kuuluvat toimintaohjelman ohjausryhmän (NAP ohjausryhmä) jäsenet: Tove Jern maa- ja metsätalousministeriö MMM; Eeva Nurmi, ympäristöministeriö YM; Jari Poutanen, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira; Sari Autio, Luomuinstituutti; Marja Jalli, Pasi Mattila, ja Marja Poteri, Luonnonvarakeskus Luke; Hanna Ketomäki, Maaseutuvirasto Mavi; Katri Siimes Suomen ympäristökeskus SYKE; Milja Koponen, Työterveyslaitos TTL; Sari Peltonen, ProAgria Keskusten Liitto; Mika Virtanen ja Antti Lavonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry; Rikard Korkman, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.; Mari Raininko, Kasvinsuojeluteollisuus KASTE ry; Asmo Saarinen (Pertti Rajala), Kasvinsuojeluseura KSS ry.; Soile Prokkola, Luomuliitto ry; Hanna Skogster, Puutarhaliitto Ry; Eija-Leena Hynninen, Lotta Kaila, Kaija Kallio-Mannila, Pauliina Laitinen ja Satu Rantala, Tukes. Väliraportin ja uuden toimintaohjelman valmistumisen yhteydessä ohjausryhmään kutsuttiin edustajat Kaupan liitosta ja Helsingin yliopistosta.

Ohjausryhmän jäsenten lisäksi toimintaohjelmaan antoivat oman panoksensa useat Luken, Tukesin, TTL:n ja SLC:n työntekijät ja kasvinsuojelukoulutuksia järjestävät henkilöt. Ohjelmaluonnos on ollut lausunnolla ja

¹ Maa- ja metsätalousministeriö 2011: Kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön kansallinen toimintaohjelma. Työryhmämuistio mmm 2011:4. Helsinki 2011.

http://mmm.fi/documents/1410837/1724539/trm2011_4.pdf/30affcf0-bea1-4689-8a77-050a76a53347.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/128/EY yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävä käytön aikaansaamiseksi. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:309:0071:0086:FI:PDF>.

³ Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111563>.

⁴ Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2018: Kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön kansallinen toimintaohjelma. Väliraportti 2011–2017. http://www.tukes.fi/Tiedostot/Kestava_kasvinsuojelu/Valiraportti.pdf. 52 s.

lausuntonsa ovat antaneet: Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Elintarviketurvallisuusvirasto, Kasvinsuojeluteollisuus KASTE ry., Kaupan liitto ry., Kauppapuutarhaliitto ry., Liikennevirasto, Luomuliitto ry., Luonnonvarakeskus, maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry., Puutarhaliitto ry., Suomen luonnonsuojeluliitto ry., Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry., Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Työterveyslaitos, Viherympäristöliitto ry. ja ympäristöministeriö. Lausunnot on pyritty huomioimaan mahdollisuuksien mukaan. Lämmin kiitos kaikille kommentoineille!

2. Kasvinsuojelu Suomessa

Kasvinsuojeluaineilla tarkoitetaan valmisteita, joita käytetään mm. torjumaan rikkakasveja, tuhohyönteisiä ja kasvitauteja. Niitä levitetään tarkoituksella ravinnoksi kasvatettaville kasveille ja ympäristöön. Kasvinsuojeluaineiden käyttö voi aiheuttaa riskiä ihmisten terveydelle ja ympäristölle.

Riskien vähentämiseksi kasvinsuojeluaineille tehdään kattava terveys- ja ympäristöriskien arviointi ennen kuin niitä saa myydä ja markkinoida Suomessa. Käyttöön voidaan hyväksyä vain valmisteita, joiden käytöstä aiheutuvat terveys ja ympäristöriskit ovat hyväksyttävällä tasolla. Käyttöohjeen mukaisesti käytettynä kasvinsuojeluaineiden vaarat ja riskit pysyvät hallinnassa. Kasvinsuojeluaineiden kaupan ja käytön valvonnalla varmistetaan, että myynnissä on vain hyväksytyjä valmisteita ja että hyväksytyjä aineita käytetään ohjeiden mukaisesti.

Kasvinsuojeluaineiden myyntiä on tilastoitu Suomessa vuodesta 1953 alkaen⁵. Tukes kerää vuosittain tiedot myyntimääristä. Tehoaineiden myyntimäärät maatalous- ja puutarhakäyttöön ovat pysytelleet 1500 tonnin paikkeilla viimeisen kymmenen vuoden aikana. Myydyin tehoaine on rikkakasvien torjuntaan tarkoitettu glyfosaatti, jonka osuus on yli puolet myydyistä tehoaineista.

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä tilastoi viiden vuoden välein Luke⁶. Suhteessa viljelyalaan kasvinsuojeluaineiden kokonaiskäyttömäärä oli suurin sokerijuurikkaalla, perunalla, avomaan vihanneksilla, mansikalla ja omenalla. Rehunurmilla kasvinsuojeluaineiden käyttömäärä ja käsitelty ala olivat selvästi pienemmät kuin muilla viljelykasveilla. Ensimmäinen tilastointi tehtiin vuonna 2013.

Kasvinsuojeluaineiden jäämiä seurataan elintarvikkeissa, rehuissa sekä pinta- ja pohjavesissä. Suomessa tuotettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäämäpitoisuudet ovat alhaisimmat Euroopassa⁷. Pinta- ja pohjavesistä havaitaan harvoin laaturormeja ylittäviä pitoisuuksia kasvinsuojeluainejäämiä^{8, 9}.

Käytön valvonnoissa havaittujen vähäisten rikkeiden, jäämävalvonnan ja ympäristöseurantojen tulosten perusteella kasvinsuojeluaineiden käyttö Suomessa on turvallisella tasolla. Käyttäjillä on suuri vastuu ja merkitys kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämisessä. Kasvinsuojeluaineiden terveys- ja ympäristöriskien vähentämistavoitteeseen päästään jatkossakin mm. kasvinsuojeluaineiden

⁵ Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2018: Myyntitilastot. <http://tukes.fi/fi/Toimialat/Kemikaalit-biosidit-ja-kasvinsuojeluaineet/Kasvinsuojeluaineet/Myyntitilastot/>.

⁶ Luonnonvarakeskus 2014: Kasvinsuojeluaineiden käyttö maataloudessa. <http://stat.luke.fi/tilasto/4081>.

⁷ European Food Safety Authority 2017: The 2015 European Union report on pesticide residues in food. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2017.4791/epdf>.

⁸ Karjalainen A.K., Siimes K., Leppänen M.T. ja Mannio J. 2014: Maa- ja metsätalouden kuormittamien pintavesien haitta-aineseuranta Suomessa. Seurannan tulokset 2007–2012. Suomen Ympäristökeskuksen raportteja 38/2014. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153152>.

⁹ Juvonen J., Hentilä H. ja Aroviita J. 2017: Maa- ja metsätalouden kuormittamien pohjavesien MaaMet-seuranta - Torjunta-aineet ja ravinteet 2007–2015. SYKEN raportteja 15/2017. <http://hdl.handle.net/10138/192749>.

käyttäjien koulutukseen ja tietoisuuden lisäämiseen kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä. Tämän lisäksi levitysvälineiden testaus on tärkeä yksittäinen ja vaikuttavuudeltaan merkittävä käytännön toimenpide, jolla päästään kohti toimintaohjelman tavoitteita.

Kasvinsuojeluaineisiin liittyvän lainsäädännön toimeenpanon ja kasvinsuojeluainepolitiikan muutokset voivat jatkossa vähentää markkinoilla olevien tehoaineiden määrää. Merkittävät muutokset tehoaine- ja valmistevalikoimassa asettavat haasteita suomalaiselle viljelylle. Kestävässä kasvinsuojelussa on tärkeää riittävän laaja torjuntamenetelmä- ja kasvinsuojeluainevalikoima. Laajan tehoainevalikoiman avulla voidaan säilyttää tehoaineiden teho kasvintuhoojia vastaan ja mahdollistetaan kilpailukykyisen kasvintuotannon säilyminen Suomessa.

3. Tausta ja liittymät muuhun lainsäädäntöön

EU torjunta-aineiden kestävä käytön teemakohtainen strategia¹⁰ julkaistiin vuonna 2006 EU:n kuudennen ympäristöohjelman¹¹ mukaisesti. Strategiassa puhutaan torjunta-aineista, vaikka sitä seurannut puitedirektiivi² on rajattu koskemaan vain kasvinsuojeluaineita. Torjunta-aineisiin kuuluvat kasvinsuojeluaineet ja biosidit.

Strategian tavoitteena on mm. vähentää kasvinsuojeluaineista ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia vaikutuksia niin, että varmistetaan asianmukainen kasvinsuojelu. Ehdotetut toimenpiteet koskevat erityisesti kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyviä toimia sekä valvonnan ja tutkimuksen lisäämistä, käyttäjille annettavaa koulutusta ja tiedotusta. Puitedirektiivi² kattaa kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyvät strategian toimenpiteet.

Strategian tavoitteiden toteuttamiseksi annettiin muitakin EU-säädöksiä. Kasvinsuojeluaineasetus¹² koskee mm. kasvinsuojeluaineiden hyväksymismenettelyitä. Kasvinsuojeluaineiden käyttö- ja myyntitilastoja kerätään tilastoasetuksen¹³ mukaisesti ja koneturvallisuusdirektiivin muutoksella¹⁴ asetetaan ympäristövaatimuksia uudelle kasvinsuojeluaineiden levityskalustolle.

Liittymät muihin EU-säädöksiin

Kasvinsuojeluaineita koskee kemikaalien luokituksia ja merkintöjä koskeva CLP-asetus¹⁵ ja REACH-asetus¹⁶ mm. käyttöturvallisuustiedotteen osalta. Kasvinsuojeluainejäämien enimmäismääristä elintarvikkeissa ja

¹⁰ Euroopan yhteisöjen komissio 2006: Torjunta-aineiden kestävä käytön teemakohtainen strategia. Komission tiedonanto KOM(2006) 372. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2006/FI/1-2006-372-FI-F1-1.Pdf>.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1600/2002/EY kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2002.242.01.0001.01.FIN&toc=OJ:L:2002:242:TOC.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1107&from=FI>.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1185/2009 torjunta-aineita koskevista tilastoista. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:324:0001:0022:FI:PDF>.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 127/2009/EY direktiivin 2006/42/EY muuttamisesta torjunta-aineiden levityskoneiden osalta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0127&from=FI>.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32008R1272>.

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32006R1907>.

rehuissa säädetään jäämäasetuksessa¹⁷. Vesipuidedirektiivi¹⁸ ja pohjavesidirektiivi¹⁹ suojelevat pinta- ja pohjavesiä myös kasvinsuojeluaineiden osalta, eikä kasvinsuojeluaineiden käyttö saa vaarantaa lintu- ja luontotyyppidirektiivien^{20,21} suojelun kohteina olevia eliöitä ja alueita. Kasvinsuojeluaineet liittyvät myös mm. työturvallisuutta ja työterveyttä koskevaan lainsäädäntöön²². Luonnonmukaiseen tuotantoon hyväksytyt kasvinsuojeluaineet on lueteltu luomuasetuksen liitteessä²³.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (Common Agricultural Policy CAP) toimet on sisällytetty Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan²⁴. Ohjelmalla tuetaan suomalaista maataloustuotantoa monin tavoin. Kasvinsuojeluaineisiin liittyviä toimia ohjelmassa on mm. ympäristökorvauksessa, luonnonmukaisessa tuotannossa ja neuvonnassa. Maaseutuohjelman kasvinsuojeluun liittyviä toimia on arvioitu Luken tekemässä Maaseutuohjelman ympäristötoimien arviointiraportissa²⁵. Mahdollisuuksia ja kannusteita vaihtoehtoisten kasvinsuojelumenetelmien (mekaaninen, biologinen, viljelytekniinen) käyttöön tarvitaan myös laaja-alaisesti viljellyille peltokasveille. Koska pääosa käytössä olevista kasvinsuojeluaineista on rikkakasvien torjuntaan käytettäviä valmisteita, vaihtoehtoista rikkakasvitorjuntaa edistävät toimenpiteet olisivat tarpeen.

Kansallinen kemikaaliohjelma

Kansallisessa vaarallisia kemikaaleja koskevassa ohjelmassa²⁶ on useita toimia, jotka liittyvät kasvinsuojeluaineisiin. Kemikaaliohjelman tavoitteena on lisätä tietoa väestön altistumisesta kemikaaleille ja tehostaa haitallisten aineiden ympäristöseurantoja ja päästöjen tarkkailua. Lisäksi vähennetään työntekijöiden terveysvaaraa aiheuttavaa kemikaalialtistusta ja herkistävillä aineillä altistumista kaikissa väestöryhmissä.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005 torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32005R0396>.

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1513682566473&uri=CELEX:32000L0060>.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/118/EY pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32006L0118>.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0147>.

²¹ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0043>.

²² Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto: EU:n työterveys- ja työturvallisuusdirektiivit. <https://osha.europa.eu/fi/safety-and-health-legislation/european-directives>.

²³ Neuvoston asetus (EY) N:o 889/2008 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0889&from=FI>.

²⁴ Maaseutu.fi 2018: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma. <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/>.

²⁵ Yli-Viikari A. ja Aakkula J. (toim.) 2017: Maaseutuohjelman ympäristöarviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2017. jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/540249/luke-luobio_54_2017.pdf.

²⁶ Ympäristöministeriö 2017: Kansallinen vaarallisia kemikaaleja koskeva ohjelma. http://www.ymparisto.fi/FI/Ymparisto/Kemikaalien_ymparistoriskit/Kansallinen_vaarallisia_kemikaaleja_koskeva_ohjelma.

4. Tavoitteet ja toimenpiteet

Toimintaohjelman tavoitteena on vähentää kasvinsuojeluaineiden käytön aiheuttamia riskejä ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle. Ohjelma edistää integroidun kasvinsuojelun ja vaihtoehtoisten torjuntamenetelmien käyttöönottoa. Tarkoituksena on vähentää riippuvuutta kasvinsuojeluaineiden käytöstä siinä määrin kuin se on aineiden käyttöön liittyvien terveys- ja ympäristöriskien osalta perusteltua.

Ohjelmassa käydään läpi torjunta-aineiden kestävän käytön puitedirektiivin² vaatimuksia artiklakohtaisesti. Suurin osa velvoitteista on toimeenpantu Suomessa lailla kasvinsuojeluaineista³ ja aiemman ohjelman aikana vuosina 2011–2017. Uudessa ohjelmassa viitataan vain lyhyesti jo toteutettuihin lainsäädännön vaatimuksiin ja aiemman ohjelman aikana tehtyihin toimenpiteisiin. Ne on raportoitu yksityiskohtaisesti ensimmäisen toimintaohjelman väliraportissa⁴.

Kunkin puitedirektiivin artiklan kohdalla on ensiksi asetettu määrällisiä ja/tai laadullisia tavoitteita. Sen jälkeen on lyhyesti viittaus aiemmin tehtyihin toimenpiteisiin. Uusia toimenpiteitä on suunniteltu toteutettavaksi havaitun tarpeen mukaan. Lopuksi on listattu seurannan avuksi suunnitellut indikaattorit.

4.1. Kansallinen toimintaohjelma ja erityisesti tarkkailtavat tehoaineet (Art 4)

Tavoite: Vähennetään kasvinsuojeluaineiden käytöstä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä ja vaikutuksia.

Tavoite: Vähennetään erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä ohjaamalla käyttö vain välttämättömiin kohteisiin.

Tavoite: Tehdään toimintaohjelmassa mainitut 65 toimenpidettä valmiiksi.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Kansallinen toimintaohjelman toimeenpannaan ja toiminta raportoidaan.

Toimintaohjelman toteutusta seuraa ohjausryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti.

Tehdään kasvinsuojeluaineiden riskinarviointia ja päätöksiä, seurataan alan kehitystä ja osallistutaan EU-tasolla kasvinsuojeluaineiden riskinarvioinnin kehitystyöhön.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden tunnistaminen	Tunnistetaan ja nimetään kansalliset erityisesti tarkkailtavat tehoaineet ja seurataan niiden käyttöä, myyntiä ja esiintymistä ympäristössä. Erityisesti tarkkailtaviksi tehoaineiksi voidaan valita esimerkiksi aineita, joita käytetään paljon tai joiden aiheuttamat terveys- ja ympäristöriskit voivat olla tavanomaista suuremmat tai joihin kohdistuu tavanomaista enemmän julkista kritiikkiä/keskustelua. Mahdollisuuksien mukaan monitoroidaan tehoaineiden pitoisuuksia työssään paljon altistuvilta henkilöiltä sekä herkiltä väestöryhmiltä (raskaana olevat naiset, imeväiset ja lapset).	Tukes, Luke (käyttötilastot), TTL 2018–2022
Erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentäminen ja niiden käytön valvonta	Tarkastellaan erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden hyväksymispäätöksiä, käyttöohjeita ja käytön rajoituksia. Kohdennetaan valvontaa niiden käyttöön ja tarvittaessa rajoitetaan niiden käyttöä. Priorisoidaan tarvittaessa näiden arviointimenettelyjä ja aikatauluja. Tiedotetaan aktiivisesti muutoksista ja riskinvähennystoimien käyttöönotosta.	Tukes 2018–2022

Indikaattorit

Valmistuneiden toimenpiteiden osuus kaikista toimenpiteistä.

Erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden lukumäärä, näytemäärät ja havaitut pitoisuudet ympäristössä ja ihmisissä.

Erityisesti tarkkailtaville tehoaineille kohdistettujen valvonta-, käytön ohjaus- ja rajoitustoimet.

4.2. Kasvinsuojelukoulutus (Art 5)

Tavoite: Kasvinsuojelukoulutuksen avulla lisätään tietoa kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä ja vähennetään niiden käytöstä aiheutuvia riskejä.

Tavoite: Kaikki kasvinsuojeluaineita ammattitoiminnassaan käyttävät henkilöt ovat suorittaneet kasvinsuojelututkinnon.

Tavoite: Kaikki kasvinsuojelukouluttajat ja tutkinnonjärjestäjät osallistuvat Tukesin järjestämään jatkokoulutukseen.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Peruskoulutusjärjestelmän koulutuksia on tarjolla kasvinsuojeluaineiden ammattimaisille käyttäjille, jakelijoille ja neuvoille.

Tutkintovaatimus koskee kasvinsuojeluaineiden ammattimaisia käyttäjiä ja jakelijoita.

Muissa EU-maissa suoritettu kasvinsuojelututkinto hyväksytään Suomessa.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Uusi koulutus kasvinsuojelukouluttajille ja tutkinnon järjestäjille	Kouluttajien jatkokoulutuksen sisältö suunnitellaan ja toteutetaan kouluttajien ja yhteistyötahojen kanssa. Sisällön suunnittelussa otetaan huomioon kouluttajien ja tutkinnonsuorittajien kokemukset ja motivaatio riskinvähennystavoitteiden saavuttamiseksi.	Tukes, kouluttajat, muut yhteistyötahot 2018
Tiedonvaihto ja yhdessä oppiminen kouluttajien kanssa	Sähköpostiviestinnän lisäksi kokeillaan verkossa toteutettavia keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. Kouluttajien neuvottelupäivät järjestetään tarvittaessa.	Tukes, NAP ohjausryhmä, kouluttajat 2018–2022
Jatkokoulutusjärjestelmä kasvinsuojeluaineiden ammattimaisille käyttäjille suomeksi ja ruotsiksi	Kasvinsuojeluaineiden ammattimaisten käyttäjien jatkokoulutuksen sisältö suunnitellaan ja toteutetaan sekä tutkinto päivitetään. Varmistetaan hyviä ruiskutuskäytäntöjä ja työsuojelua koskevan tiedon saatavuus.	Tukes, kouluttajat, AVIn työsuojelun vastuualueet 2018
Tukesin tuottaman nettiaineiston päivitys ja biosidion lisäys	Nettiaineistoon sisältyy peruskoulutus, joka päivitetään pienin korjauksin. Biosidien kestäväää käyttöä koskevaa osio lisätään aineistoon.	Tukes 2018
Ammattikäyttäjille suunnatun koulutuksen ja tutkinnon valvonta	Valvonnan suunnittelu ja toteutus tehdään riskiperusteisesti.	Tukes 2018–2022
Tilaneuvonnan kasvinsuojeluneuvojen koulutuksen ja tutkinnon sisällyttäminen kasvinsuojeluaineiden koulutus- ja tutkintojärjestelmään	Tilaneuvontaa kasvinsuojeluaineista antavat neuvojat käyvät Mavin järjestämän koulutuksen ja suorittavat tutkinnon ennen nevojaksi hyväksyntää. Mavi, Tukes ja MMM tarkastelevat toimintatapoja tavoitteena päällekkäisen tutkintojärjestelmän välttäminen.	Tukes, Mavi, MMM 2018

Indikaattorit

Tutkinnon suorittaneiden henkilöiden määrä.

Nettiopiskelumateriaalin käyttäjämäärät vuosittain.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnassa havaitut puutteet tutkinnon suorittamisessa kaikista valvonnan kohteena olevista yrityksistä.

Tukesin järjestämään jatkokoulutukseen osallistuneiden koulutuksen ja tutkinnon järjestäjien määrä.
Koulutus- ja tutkintotilaisuuksien valvontatapausten määrä ja havaittujen rikkeiden osuus kokonaismäärästä.

4.3. Kasvinsuojeluaineiden myyntiä koskevat vaatimukset (Art 6)

Tavoite: Kaikilla ammattikäyttöön hyväksytyjen valmisteiden myyjillä on riittävästi tutkinnon suorittanutta henkilökuntaa.

Tavoite: Ammattikäyttöön hyväksytyjen valmisteiden myyjä tarkastaa aina, että ostajalla on voimassa oleva kasvinsuojelututkinto.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Ammattikäyttöön hyväksytyjä valmisteita myyvissä myymälöissä on oltava vähintään yksi tutkinnon suorittanut henkilö.

Myyjällä ei ole tutkintovaatimusta, jos myy vain kuluttajakäyttöön hyväksytyjä valmisteita.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Tiedotusvelvoite kuluttajakäyttöön hyväksytyjen valmisteiden jakelijoille ja tuottajille	Kuluttajakäyttöön hyväksytyjen valmisteiden jakelijoiden ja tuottajien tulee antaa yleistä tietoa kasvinsuojeluaineiden terveys- ja ympäristöriskeistä. Selvitetään nykyisten toimenpiteiden riittävyys ja tarvittaessa valmistellaan suositus siitä, mitä ohjeiden tulisi sisältää.	Tukes, KASTE ry 2019–2022
Julkinen tietopalvelu kasvinsuojelututkinnon suorittaneista henkilöistä	Valmistellaan muutos lakiin kasvinsuojeluaineista, joka mahdollistaa kasvinsuojelututkinnon suorittaneiden henkilöiden nimen ja tarvittavien tunnistetietojen lisäämisen julkiseen tietopalveluun. Kasvinsuojeluaineiden myyjä voi tarkistaa tietopalvelusta, onko ostaja suorittanut kasvinsuojelututkinnon.	Tukes, MMM 2019

Indikaattorit

Valvontatapauksista ammattikäyttöön hyväksytyjä valmisteita myyvien kauppojen lukumäärä, joissa on riittävästi tutkinnon suorittanutta henkilökuntaa.

Kauppan valvonnoista havaitut puutteet ostajan tutkinnon tarkastamisessa.

4.4. Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen (Art 7)

Tavoite: Kuluttajien ja kasvinsuojeluaineiden ammattikäyttäjien tietoisuus kasvinsuojeluaineiden käytön hyödyistä, riskeistä, vaikutuksista ihmisten terveyteen ja ympäristöön lisääntyy.

Tavoite: Kuluttajien tietoisuus suomalaisten elintarvikkeiden ja rehujen alhaisista jäämätasoista lisääntyy.

Tavoite: Suomalaiset elintarvikkeet ja rehut ovat EU:n puhtaampia.

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden myyntipäällykset ovat sisällöltään aiempaa selkeämpiä ja käyttäjäystävällisempiä.

Tavoite: Akuutteja ja kroonisia kasvinsuojeluaineiden myrkytystapauksia ei esiinny.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä viestitään aktiivisesti suurelle yleisölle.

Akuuteista ja kroonisista myrkytystapauksista kerätään tietoa.

Kasvinsuojeluaineiden jäämävalvontaohjelmaa elintarvikkeista ja rehuista jatketaan.

Kasvinsuojeluaineväärennöksiä riskiestä annetaan tietoa ammattikäyttäjille ja väärennöksiä valvotaan.

Kasvinsuojeluaineiden käytön rajoituksia kehitetään tarvittaessa.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Viestintää kansalaisille kasvinsuojeluaineista	Viestitään kansalaisille kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä sekä terveys- ja ympäristöriskeistä. Tiedotetaan luomutuotannon kasvusta ja luomutuotannon menetelmistä, jotka kuvaavat vaihtoehtoja haitallisille kemikaaleille. Viestinnässä käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia. Ohjausryhmässä suunnitellaan ja toteutetaan vuosittain viestintäteema.	Tukes, NAP ohjausryhmä, Luomuliitto 2018–2022
Viestintää harrastekäyttäjille	Viestitään harrastekäyttäjille vaihtoehtoisista torjuntamenetelmistä sekä kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä. Esimerkiksi vihanneskasvien integroidun kasvinsuojelun ohjeista voitaisiin tehdä mobiiliohjeet harrastajille. Olisi aiheellista selvittää kuluttajien ja harrastajien asenteita kemikaalien käyttöön kasvinsuojelussa.	Tukes, Luke, Luomu-instituutti 2018–2020
Toimijoiden kouluttaminen uuden kasvinterveyslainsäädännön vaatimuksista	Vuonna 2019 muuttuvan kasvinterveyslainsäädännön myötä toimijoiden omavastuu kasvaa. Evira kehittää koulutuspalvelun, jonka avulla lisätään toimijoiden osaamista mm. vaarallisten kasvintuhoojien tarkkailusta ja leviämisen ehkäisemisestä.	Evira 2018–2022
Akuutit ja krooniset myrkytystapaukset	Tehdään selvitys nykyisistä akuuttien ja kroonisten kasvinsuojeluainemyrkytysten seurantaan liittyvistä toimenpiteistä ja havaituista akuuteista ja kroonisista myrkytystapauksista. Tarvittaessa tarkennetaan selvityksen perusteella ongelmallisiksi osoittautuneiden kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeita ja tiedotetaan niistä. Päivitetään TTL:n työterveyshuollolle tekemä monitorointiohje vastaamaan nykyistä kasvinsuojeluainevalikoimaa.	Tukes, TTL 2019–2020

Kasvinsuojeluaineiden biomonitorointimenetelmien kehittäminen	Selvitetään kasvinsuojeluaineet, joille on tarpeen kehittää uusi biomonitorointimenetelmä. Haetaan rahoitusta menetelmän kehittämiseen ja toteutetaan saadun rahoituksen mukaan. Tuloksista ja riskinhallinnan tarpeellisuudesta viestitään käyttäjille.	TTL, Tukes 2018–2022
Ruiskutuksen aikainen altistuminen traktorin hytissä	Haetaan rahoitusta hankkeelle, jossa selvitetään, minkä verran traktoriruiskun käyttäjä altistuu kasvinsuojeluaineille ruiskutuksen aikana. Tutkitaan traktorin hytin sisäilman laatua tai tehdään kirjallinen selvitys. Tiedotetaan tuloksista traktoriruiskuttajia ja hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan valmisteiden riskinarvioinnissa ja -hallinnassa.	TTL, Tukes 2018–2022
Kasvinsuojeluaineiden myyntipäälyksen uudistaminen asiakaslähtöiseksi	Myyntipäälyksiä selkeytetään käyttäjän näkökulmasta selkeämmiksi, mm. henkilönsuojainohjeet, käyttötarkoitus, resistenssinhallinta ja riskinhallintalausekkeet selkeytetään ja yhdenmukaistetaan. Muutokset tehdään keskitetysti kasvinsuojeluinerekisterin uudistuksen yhteydessä. Työn etenemisestä tiedotetaan sidosryhmiä.	Tukes, TTL 2018–2019
Kasvinsuojeluinerekisterin uudistaminen ja rekisterin ruotsinkielinen versio	Uudistetaan kasvinsuojeluinerekisteriä ja tehdään rekisteristä ruotsinkielinen versio. Uudistamistyötä edeltää käyttäjien tarpeiden selvitys. Rekisteriuudistuksessa mahdollistetaan rekisteritietojen käyttäminen sovellusten kehittämiseen rajapintojen avulla.	Tukes 2018–2020
Biologinen torjunta kasvihuoneissa – altistuminen, allergiat ja niiden ehkäisy	Selvitetään biologisille torjuntaeliöille altistumista, niiden aiheuttamia allergioita ja haittojen ehkäisyä. Tarkennetaan tarvittaessa ohjeita ja tiedotetaan niistä. Toteutetaan saatavan rahoituksen mukaisesti.	TTL 2018–2020
Komission ohje terveys- ja ympäristövaikutusten seurannasta²⁷	Toteutetaan tarvittavat terveys- ja ympäristövaikutusten seurannan toimenpiteet.	Tukes, SYKE, TTL, THL 2018–2022

Indikaattorit

Myrkytystapausten perusteella mahdollisesti ongelmallisiksi osoittautuneiden tehoaineiden käyttö- ja myyntimäärät sekä niiden käyttöohjeiden muutosten aiheuttamat tiedotteiden määrä.

Biologisten torjuntaeliöiden allergiatapausten määrä, mahdollisesti ongelmallisiksi osoittautuneiden tuotteiden määrä ja tiedotteiden määrä aiheesta.

Julkaistujen esitteiden, tiedotteiden, lehtikirjoitusten, sekä messuosallistumisten ja yleisön yhteydenottojen lukumäärät ja saatu palaute.

²⁷ Euroopan Komissio 2017: Guidance on monitoring and surveying of Impacts of pesticide use on human health and the environment under Article 7(3) of Directive 2009/128/EC establishing a framework for Community action to achieve the sustainable use of pesticides (referred to as the Sustainable Use Directive).

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_monitoring-guidance_en.pdf. Käyty 12.10.2017.

Jäämien enimmäismäärät alittavien ja ylittävien näytteiden osuudet suomalaisten elintarvikkeiden ja tarvittaessa rehujen torjunta-ainejäämäseurannassa (Tulli, Evira, Valvira).
 Kasvinsuojeluaineista johtuvien elintarvikkeiden ja rehujen takaisinvetojen lukumäärä.
 Akuuttien ja kroonisten myrkytystapausten lukumäärä.

4.5. Ruiskuntestaus (Art 8)

Tavoite: Ammattikäyttäjät huolehtivat ruiskujen kunnosta säännöllisesti siten, että ruiskut ovat ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta turvallisia.

Tavoite: Kaikki ammattikäytössä olevat ruiskut on testattu.

Tavoite: Kaikkien ruiskuntestaajien toimintaa on tarkastettu vähintään kertaalleen 2022 mennessä.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Ammattimaisessa käytössä olevat ruiskut on testattava.

Tukesin hyväksymät testaajat testaavat ruiskut.

Muissa EU-maissa tehty ruiskuntestaus hyväksytään Suomessa.

Eräille ruiskutyypeille on annettu poikkeavia testausaikatauluja tai vapautus testauksesta²⁸ (Liite 2).

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Ruiskujen säännöllinen tarkastus ja kalibrointi	Tehdään ohje ja tiedotetaan vaatimuksesta tarkastaa ja kalibroida levitysväline säännöllisesti. Sisällytetään ohjeeseen reppuruiskun huolto-ohjeet.	Tukes, MMM 2018–2022
Levitysvälineiden testaustoiminnan valvonta	Suunnitellaan ja toteutetaan levitysvälineiden testaustoiminnan valvontaa riskiperusteisesti. Valvonta voi olla asiakirjavalvontaa, käynti testaustilanteessa tai testaajan luona.	Tukes 2018–2022

Indikaattorit

Valvonnoissa havaittujen testaamattomien levitysvälineiden osuus tarkastetuista levitysvälineistä.

Testaustoiminnan valvonnan tulokset, valvontakertojen lukumäärä verrattuna testaajien määrään; puutteet/kaikki ok.

²⁸ Maa- ja metsätalousministeriön asetus 8/2017 kasvinsuojeluaineiden levitysvälineille asetettavista vaatimuksista, levitysvälineiden testauksesta ja levitysvälineitä koskevasta riskien arvioinnista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen liitteen II muuttamisesta. www.finlex.fi/data/normit/43363/17008fi.pdf.

4.6. Lentolevitys (Art 9)

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden lentolevitystä tehdään vain erityisissä perustelluissa tapauksissa.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Kasvinsuojeluaineiden lentolevitys on kielletty.

Lentolevitys on sallittu poikkeustapauksissa.

Lentolevitykseen on annettu ohjeet tiedottamisesta ja puitedirektiivin mukaisista vaatimuksista²⁹.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Kasvinsuojeluaineiden lentolevitys droneilla	Valmistellaan kasvinsuojeluainelainsäädäntöön muutosehdotus, joka mahdollistaa kasvinsuojeluaineiden levityksen poikkeusluvalla kauko-ohjattavilla lennokeilla eli droneilla. Tarvittaessa dronelevitys voidaan rajata koe- ja tutkimuskäyttöön.	Tukes, MMM 2018–2019

Indikaattori: Lentolevityspinta-ala ja käsittelykertojen lukumäärä.

4.7. Tiedottaminen yleisölle kasvinsuojeluainekäsittelyistä (Art 10)

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuva riski naapurustolle ja sivulliselle on minimoitu.

Tavoite: Ohje sivullisille tiedottamisesta valmistuu suunnitellussa aikataulussa.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Hyvä kasvinsuojelukäytäntö huomioi naapuruston.

Viheralueilla tehty kasvinsuojelukäsittelyalue suositellaan merkittäväksi.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Suojaetäisyys naapurustoon	Selvitetään mahdollisuutta soveltaa suojaetäisyyttä pihojen ja naapuruston suojelemiseksi. Arvioinnissa otetaan huomioon nykyiset käytännöt, eri alojen toimintaedellytykset, mahdolliset jäämät ja vioituksen pihapuutarhan syötävissä kasveissa ja sivullisten altistuminen tuulikulkeuma takia. Sisällytetään tarvittaessa suojaetäisyydet valmisteiden käyttöohjeisiin.	Tukes 2018–2019
Ohje tiedottamisesta sivullisille	Tehdään selkeä suositus ja ohje, miten kasvinsuojeluaineiden käyttäjä tiedottaa sivullisia käsittelystä ja viestitään siitä aktiivisesti. Ohjeessa otetaan huomioon eri toimialojen toimintaedellytykset ja vaatimukset, kuten rataverkon turvallisuus. Valvojat voivat jakaa tietoa ohjeistuksesta ammattimaisille kasvinsuojeluaineiden käyttäjille. Ohjeessa painotetaan sitä, että kasvukaudella pellolla liikkuminen ei ole sallittua.	Tukes, ELY-keskukset, NAP ohjausryhmä 2019

²⁹ Maa- ja metsätalousministeriön asetus 8/2012 kasvinsuojeluaineen lentolevityksestä.
www.finlex.fi/data/normit/39162/12008fi.pdf.

Indikaattorit

Naapuruston ja sivullisten suojelemiseksi suojaetäisyyksiä vaativien valmisteiden määrät kasvinsuojeluainerekisterissä sekä myynti- ja käyttömäärät.

Sivullisille tiedottamisesta annetun ohjeen levikin arvioitu määrä.

Yleisöltä saadun palautteen kehitys.

4.8. Erityistoimenpiteet vesiympäristön ja juomaveden suojelemiseksi (Art 11)

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden osalta saavuttaa ja ylläpitää pinta- ja pohjavesien hyvä kemiallinen ja ekologinen tila ja ehkäistä tilan huononeminen.

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden jäämien enimmäismäärät ja laatu normit eivät ylitä pinta- eikä pohjavesissä.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Pohjavesialueiden ja pintavesien suojeleminen sisältyy valmisteiden riskinarviointiin.

Vesistöjä suojellaan käyttämällä riskiperusteisia suojaetäisyyksiä ja tuulikulkeumaa alentavaa teknologiaa.

Käytössä on suojaetäisyys pintavalunnan ehkäisemiseksi.

Pintavaluntaa vesistöihin ehkäistään käsittelemättömien kasvipeitteisten suojakaistojen (10 m) avulla.

Varmistetaan riittävän kasvinsuojeluaineiden ympäristöseurannan järjestäminen.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Kasvinsuojeluaineet juomavedenottamiseen käytettävillä pinta- ja pohjavesialueilla	Puitedirektiivi edellyttää, että juomaveden ottoon käytettävän pinta- ja pohjaveden suojelemiseksi asetetaan suojavyöhykkeitä, joilla ei saa käyttää eikä varastoida kasvinsuojeluaineita. Arvioidaan nykyisten toimenpiteiden riittävyys ja uusien rajoitusten tarpeellisuus. Selvitetään, millaisia vaikutuksia mahdollisilla uusilla käytön ja varastoinnin rajoituksilla olisi. Arvioinnissa otetaan huomioon ammattimaisten kasvinsuojeluaineiden käyttäjien toimintaedellytykset ja kilpailukyky. Tehdään tarvittaessa selvityksen perusteella muutokset valmisteiden hyväksymispäätöksiin, käyttöohjeisiin ja rajoituksiin.	Tukes, YM, Luke, Mavi (Ruokavirasto) 2018–2022
Suojaetäisyys kaivoihin ja lähteisiin	Selvitetään mahdollisuutta käyttää suojaetäisyyksiä kaivojen ja lähteiden suojelussa. Tehdään tarvittaessa selvityksen perusteella ilmenevät muutokset valmisteiden hyväksymispäätöksiin, käyttöohjeisiin ja rajoituksiin. Tiedotetaan mahdollisista muutoksista ja käytännöistä, kuten kaivon tai lähteen sijainnin ilmoittamiskäytännöstä.	Tukes 2018–2019
Kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen erityisillä alueilla, joilta ne voivat valua pinta- tai pohjavesiin	Selvitetään mahdollisia tarpeita käytön rajoituksille liikenneväylillä, rataverkossa, erittäin läpäisevillä alueilla ja muilla alueilla, joilta kasvinsuojeluaineet voivat valua pinta- tai pohjaveteen tai viemäristöön. Näillä alueilla siirrytään mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoihin torjuntamenetelmiin ja vähennetään siten käytöstä aiheutuvia riskejä. Toimenpidettä edistetään yhteistyöllä ja viestinnällä.	Tukes, KSS ry, Liikennevirasto, Puutarhaliitto, VYL ry 2018–2022

Ympäristörajoituslausekkeiden käyttökelpoisuuden arviointi	Hyödynnetään Pro gradu -työtä kasvinsuojeluaineiden ympäristörajoituslausekkeiden käyttökelpoisuuden arvioinnissa. Tehdään tarvittaessa tulosten perusteella ilmenevät muutokset ympäristörajoituksiin.	Tukes 2018–2019
Ympäristölaatu normien täydentäminen kaikille tehoaineille	Asetetaan niille tehoaineille ympäristölaatu normit, joilta ne tällä hetkellä puuttuvat. Tehdään toimintasuunnitelma tilanteisiin, jossa ympäristölaatu normit ylittyvät.	Tukes, SYKE 2021–2022

Indikaattorit

Juomavesidirektiivin mukaisten jäämien enimmäismäärät alittavien ja ylittävien näytteiden osuudet pinta- ja pohjavesien laadun seurannassa.

Selvitysten pohjalta ilmenneiden uusien rajoitusten ja muutosten määrät.

Ympäristökorvausjärjestelmän piirissä olevien pysyvien kasvipeitteisten suojakaistojen määrän kehitys.

Ympäristöseurannoissa ilmenevät mahdolliset ympäristölaatu normien ylitykset tai niiden tuntumassa olevat pitoisuudet. Seurataan mahdollisuuksien mukaan alueellisesti ja käyttökohteiden mukaisesti tarkasteltuna.

4.9. Kasvinsuojeluaineiden käytön tai riskien vähentäminen tietyillä alueilla (Art 12)

Tavoite: Ammattimainen käyttö viheralueilla täyttää lainsäädännön vaatimukset terveys- ja ympäristöriskien vähentämiseksi.

Tavoite: Viheralueilla suositaan vaihtoehtoisia menetelmiä, perusaineita ja vähäisen riskin valmisteita.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Riskinarvioinnissa otetaan huomioon mahdollinen sivullisten altistuminen virkistymisalueilla. Riskinarvioinnissa työntekijöille määritellään käsittelyn jälkeinen työhygieeninen varoaika.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Kasvinsuojeluaineet luonnonsuojelualueilla (Natura)	Haetaan rahoitusta hankkeelle, jossa selvitetään, miten paljon peltoviljelyä on luonnonsuojelualueilla (lintudirektiivi, luontotyyppidirektiivi) ja millaisia vaikutuksia mahdollisilla käytön rajoituksilla olisi. Arvioidaan nykyisten toimenpiteiden riittävyys ja mahdollisten uusien rajoitusten vaikutukset eri toimialoihin ja rataverkon turvallisuuteen. Tarvittaessa muutetaan kasvinsuojeluaineiden hyväksymispäätöksiä, käyttöohjeita ja rajoituksia ja tiedotetaan käyttäjiä tehdyistä muutoksista.	Tukes, YM, Luke, Mavi (Ruokavirasto) 2018–2019
Suositus käytön vähentämisestä tietyillä alueilla	Tehdään suositus viheraluetöntekijöille käytön vähentämisestä mm. leikkipuistoissa, puistoissa, vanhainkotien, palvelutalojen, koulujen, terveysasemien ja sairaaloiden läheisyydessä. Kiinnitetään erityisesti huomiota herkkien väestöryhmien (raskaana olevat naiset, imeväiset ja lapset) suojeluun. Tiedotetaan turvallisista kasvinsuojeluaineista ja torjuntamenetelmistä.	Tukes, KSS ry, Viherympäristöliitto ry, Kiinteistöliitto ry 2019

Viestintä työhygieenisestä varoajasta	Tehdään ohje ja viestitään työhygieenisen varoajan merkityksestä työntekijöiden suojelemiseksi.	Tukes, Kauppa- puutarhaliitto, Viherympäristö- liitto, TTL 2018–2022
Herkistävät aineet²⁶	Painotetaan tietoa herkistävästä valmisteista kasvinsuojelukouluttajille ja ammattikäyttäjille koulutuksissa. Henkilönsuojainohjeiden päivityksessä otetaan huomioon herkistävät aineet. Viestitään herkistävästä aineista esimerkiksi tiedotteella ja messuilla.	Tukes, TTL 2018–2022

Indikaattorit

Viheralueiden valvontojen yhteydessä havaittujen kohteiden osuus valvontakohteista, joissa 1) ei ole ongelmia; 2) on vain vähäisiä puutteita; 3) on merkittäviä puutteita.

4.10. Kasvinsuojeluaineiden käsittely ja varastointi sekä pakkausten ja jäännösten käsittely (Art 13)

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeiden henkilösuojainohjeet ovat ymmärrettäviä ja suojelevat käyttäjää riittävästi.

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden varastot ovat turvallisia ihmisille ja ympäristölle.

Tavoite: Varastoissa ei ole vanhentuneita kasvinsuojeluaineita.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Kasvinsuojelukoulutuksissa ohjeistetaan kasvinsuojeluaineiden turvallista käsittelyä, varastointia sekä jäämien ja pakkausten käsittelyä.

Ohjeistukseen kuuluu varastoinnin ohjeet ympäristöpäästöjen ehkäisemiseksi.

Valmisteet on luokiteltu ammattikäyttöön ja kuluttajakäyttöön.

Kuluttajakäyttöön on hyväksytty valmisteita, joiden riski kuluttajalle on vähäinen.

Ammattikäyttöön hyväksytyjen valmisteiden ostajan pitää suorittaa kasvinsuojelututkimus.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Henkilönsuojainohjeiden tarkistus	Päivitetään valmisteiden myyntipäällysten henkilönsuojainohjeet siten, että suojainten käytöllä voidaan varmistaa käyttäjän turvallisuus. Päivitetystä ohjeista käyttäjä saa tietoa oikeasta suojautumisesta eri työvaiheissa.	Tukes, TTL, STYL ry, AVIn työsuojelun vastualueet 2018–2019
Biopedit	Tehdään ohjeet, miten levitysvälineiden puhdistamiseen ja vähäisten ruiskutusjäämien käsittelyyn tarkoitettu biopeti tai muu vastaava rakennetaan asianmukaisesti. Ohjetta jaetaan ammattikäyttäjille koulutustilaisuuksissa, neuvonnassa, messuilla jne.	Tukes 2020–2022
Kasvinsuojeluainejätteen keräykseen kannustaminen	Tiedotetaan vaarallisen jätteen sekä tyhjien, puhdistettujen kasvinsuojeluainepakkausten asianmukaisesta käsittelystä. Selvitetään mahdollisuus vaarallisen jätteen keräyksen järjestämiseen esimerkiksi maatalousalan messuille yhteistyössä Kaupan liiton ja Ekokemin kanssa. Otetaan huomioon vaarallisen jätteen kuljetusrajoitukset.	KASTE ry, Tukes, MTK ry, SLC r.f. 2019–2022

Viestitään vanhentuneen valmisteen myynti- ja käyttöajoista luvan peruuttamisen yhteydessä

Valmisteiden luvan peruuttamispäätöksiin on lisätty kasvinsuojeluaineasetuksen mukaiset määräajat myynnille ja jakelulle (enintään 6 kk) ja kyseisten kasvinsuojeluaineiden olemassa olevien varastojen hävittämiselle, varastoimiselle ja käytölle (enintään 1,5 vuotta). Viestitään määräajoista luvan peruuttamisen yhteydessä. Annetaan tietoa kunnan ympäristönsuojelutarkastajille varastoinnin aikarajoista.

Tukes
2018–2022

Indikaattorit

Päivitettyjen henkilönsuojainohjeiden osuus kaikista valmisteista.

Valvonnoissa havaittujen vaatimukset täyttävien kasvinsuojeluainevarastojen osuus kaikista varastoista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtyjen ilmoitusten määrä vanhentuneista kasvinsuojeluaineista.

4.11. Integroidun ja luonnonmukaisen kasvinsuojelun (Art 14) edistäminen

Tavoite: Vähennetään kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä edistämällä vähäriskisten valmisteiden hyväksymistä.

Tavoite: Vertailevan arvioinnin avulla korvataan haitallisimmat valmisteet vähäriskisemmillä valmisteilla tai menetelmillä aina kun se on mahdollista.

Tavoite: Riippuvuus kasvinsuojeluaineiden käytöstä vähenee edistämällä integroidun kasvinsuojelun ja vaihtoehtoisten toimintatapojen tai tekniikoiden kehittämistä ja käyttöönottoa.

Tavoite: Ammattikäyttäjät siirtyvät käyttämään menetelmiä ja valmisteita, joiden avulla vähennetään riskiä terveydelle ja ympäristölle

Tavoite: Ajankohtaiset kasvilaji- ja kasviryhmäkohtaiset ohjeet integroidusta kasvinsuojelusta ovat aktiivisessa käytössä kaikilla ammattiviljelijöillä.

Tavoite: Integroidussa kasvinsuojelussa nostetaan tavoitetasoa lainsäädännön vähimmäisvaatimusten täyttämistä korkeammalle viljelyjärjestelmätasolle.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Kasvinsuojelukoulutuksissa viljelijöille annetaan tietoa integroidusta kasvinsuojelusta. Tilaneuvonnassa annetaan neuvontaa integroidusta kasvinsuojelusta ja luomusta. Integroituun kasvinsuojeluun ja luomuun liittyvää tutkimusta tehdään tutkimuslaitoksissa. Eräille kasvilajeille ja kasviryhmille on tehty integroidun kasvinsuojelun ohjeet. Vaihtoehtoisia torjuntakeinoja haitallisille vieraslajeille ja viheralueiden rikkakasveille tutkitaan.

4.11.1. Integroitu kasvinsuojelu

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Vähäisen riskin valmisteet	Selvitetään tarvittavat käytännöt ja toimenpiteet vähäisen riskin valmisteiden hyväksymisen edistämiseksi. Priorisoidaan vähäisen riskin valmisteiden hyväksymismenettelyjä ja aikatauluja. Uusien vähäriskisten valmisteiden hyväksymispäätöksistä tiedotetaan aktiivisesti käyttäjille koulutuksissa, neuvonnassa ja valvonnoissa.	Tukes 2018–2022

Perusaineet	Edistetään kasvinsuojeluaineasetuksen mukaisten perusaineiden käyttöä viestimällä niistä. Perusaineeksi voidaan hyväksyä aine, jota ei yleensä käytetä kasvinsuojelutarkoituksiin, mutta joka on hyödyllinen kasvinsuojelussa. Esimerkkejä perusaineista ovat hera härmän torjunnassa ja olut etanoiden pyydyksenä. Perusaineiksi hyväksytyjen kasvi- ja eläinperäisten elintarvikkeiden käyttö kasvinsuojeluaineina on sallittua luomuviljelyssä tuhoeläinten ja kasvitautien torjuntaan, mutta ei rikkakasvien torjuntaan. Evira ylläpitää perustietoja luomutuotannossa sallituista perusaineista.	Tukes, Evira 2018–2022
Korvattavat tehoaineet ja vertaileva arviointi	Kehitetään käytänteet haitallisimpien aineiden vertailevan arvioinnin toteuttamisesta valmistelupien käsittelyssä. Arviossa huomioidaan taloudelliset ja käytännön kasvinsuojeluun liittyvät seikat, kuten resistenssiriskin hallinta. Priorisoidaan korvattavia tehoaineita sisältävien valmisteiden arviointi- ja päätöksentekomenettelyjä ja aikatauluja. Korvattavuuksista tiedotetaan käyttäjiä.	Tukes 2018–2022
Riskinarvioinnit uusista kasvintuhoojista	Evira tekee riskinarviointeja, joiden avulla pyritään estämään uusien tuhoojien leviäminen Suomeen, mikä vähentää tarvetta lisätä kasvinsuojeluaineiden käyttöä.	Evira 2018–2022
Taimiaineiston tarkastukset	Evira valvoo lisäysaineiston laatua. Terveiden taimien avulla kasvinsuojeluaineiden käytön tarve pienenee.	Evira, Ely-keskukset 2018–2022

4.11.2. Integroitu kasvinsuojelu taso I – kasvinsuojeluaineiden käytön tarkentaminen

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Kasvintuhoojien tarkkailumenetelmien edistäminen	Tuotetaan keskeisimpien tarkkailumenetelmien ohjeet ja kynnysarvot mobiilisti luettavaan muotoon (esim. Kaskas-sovelluksen kautta)	Luke 2018–2022
Kasvintuhoojaennusteet, kynnysarvot	Kehitetään päätöksentekoa tukevia kasvintuhoojien ennustemalleja ja mobiilisovelluksia tutkimuksen ja neuvonnan yhteistyönä.	Luke, neuvonta 2018–2022
Kasvinsuojeluaineresistenssi	Valmisteita hyväksyttäessä otetaan huomioon resistenssinhallinta siten, että tehoainevalikoima pysyy riittävän laajana. Riittävän laaja tehoainevalikoima on erityisen tärkeää pohjavesialueilla, joilla tehoaineiden käyttöä on rajoitettu. Edistetään vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä.	Tukes, Luke, neuvonta 2018–2022

4.11.3. Integroitu kasvinsuojelu taso II – kemiallisen torjunnan korvaaminen muilla menetelmillä

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Kasvilaji- ja kasviryhmäkohtaiset integroidun kasvinsuojelun ohjeet	Pääkasveille tehtyjä integroidun kasvinsuojelun ohjeita päivitetään tarvittaessa ja ne integroidaan osaksi viljelyohjeita.	Luke, KSS ry 2018–2022
Vaihtoehtoiset torjuntamenetelmät glyfosaatille	Edistetään ja kehitetään vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä glyfosaatin käytölle. Glyfosaatti on eniten käytetty tehoaine Suomessa. Vaihtoehtoisia rikkakasvien torjuntamenetelmiä glyfosaatin korvaajaksi tarvitaan. Liikennevirasto seuraa rataverkon rikkakasvien torjuntamenetelmien kehitystä kansainvälisen yhteistyöverkoston avulla.	Luke, Liikennevirasto 2018–2022
Ei-kemialliset torjuntakeinot	Tuotetaan tutkimustietoa ei-kemiallisista torjuntakeinoista ja edistetään niiden käyttöönottoa. Edistetään uusien biologisten torjuntaeliöiden hyväksymistä. Varmistetaan vaihtoehtoisten menetelmien teho sekä vaikutukset ihmisten ja eläinten terveyteen sekä ympäristöön. Erityisesti tarvittaisiin mahdollisuuksia ja kannustimia vaihtoehtoisten kasvinsuojelumenetelmien käyttöön laaja-alaisesti viljellyille peltokasveille. Valtaosa Suomessa käytettävistä kasvinsuojeluaineista on herbisidejä, joten peltokasvien rikkakasvien vaihtoehtoisilla torjuntamenetelmillä voitaisiin tehokkaasti vähentää riippuvuutta kemiallisista kasvinsuojeluaineista.	Luke, yliopistot, ammattikorkeakoulut, VTT, neuvonta, Evira 2018–2022
Sertifioidut siemenet ja kestävät lajikkeet	Kehitetään kasvintuhojaresistenttejä lajikkeita ja edistetään niiden käyttöä. Taudinkestävillä lajikkeilla voidaan vaikuttaa merkittävästi kasvuston terveyteen. Hyvälaatuinen ja tarkastettu siemen vähentää kasvisuojeluaineiden käytön tarvetta. Terve siemen ei levitä kasvitauteja ja siemenen tarpeenmukainen peittäminen vähentää tarvetta kasvinsuojeluruiskutuksille.	Luke, yliopistot, Evira, neuvonta, kasvinjalostuksen pohjoismainen yhteistyö, alan yritykset 2018–2022

4.11.4. Integroitu kasvinsuojelu taso III – viljelyjärjestelmän uudelleensuunnittelu

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Viljelyjärjestelmätason tutkimus	Vahvistetaan integroidussa kasvinsuojelussa ja luomussa viljelyjärjestelmätason tutkimusta (esimerkiksi viljelykiertotutkimus, funktionaalinen biodiversiteetti), koska viljelyjärjestelmätaso muodostaa kasvinsuojelun infrastruktuurin ja on kestävä tuotannon kulmakivi.	Luke, Luomuinstituutti, Luomuliitto ry, SYKE, yliopistot 2018–2022
Pölyttäjiä ja luontaisia vihollisia suosivat toimet	Tuotetaan tietoa pölyttäjiä ja luontaisia vihollisia luonnon monimuotoisuutta suosivista toimista. Varmistetaan, että viljelijöillä on tieto menetelmien soveltamiseksi, ja että	Luke, yliopistot, MMM, alan yritykset 2018–2022

ympäristötukiehdot ja muu lainsäädäntö mahdollistavat ne tilatasolla.

4.11.5. Kasvinsuojelu luonnonmukaisessa tuotannossa

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Luomututkimuksen edistäminen	Kansallisessa tutkimus- ja kehitystyössä viedään eteenpäin luomutuotannon perus- ja soveltavaa tutkimusta, jotta haastavammillekin kasvinsuojeluongelmille saadaan kehitettyä riittävän varmat luomutorjuntamenetelmät ja luomutuotannon ennaltaehkäisevistä viljelymenetelmistä saadaan parempaa tietoa.	Luomu-instituutti, Luke 2018–2022
Luomuun hyväksytyjen valmisteiden biologinen tehokkuus	Luomuun hyväksytyjen kasvinsuojeluaineiden tehosta kootaan tutkimustietoa ja tarvittaessa haetaan rahoitusta valmisteiden tehokkuustutkimukselle. Tehon osoittamisella luomuun hyväksytyjen valmisteiden kiinnostavuus lisääntyy. Tavoitteena on laajentaa luomuun hyväksytyjen valmisteiden valikoimaa Suomessa.	Luomuliitto ry, Luomu-instituutti 2018–2022

4.11.6. Integroitu ja luonnonmukainen kasvinsuojelu – yhteinen oppiminen

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Integroidun kasvinsuojelun ja luomun tiedonvaihtopäivät	Järjestetään tiedonvaihtopäivät, jossa yhteistyössä viljelijöiden, neuvonnan, tutkimuksen ja viranomaisten kanssa tarkastellaan parhaita käytäntöjä tiloilla, toteutettujen tutkimusten tuloksia ja vaikutuksia ja luodaan tutkimuksen suuntaviivoja ohjelmakauden tuleville vuosille.	Luke, Luomu-instituutti, Luomuliitto ry, yliopistot, KSS ry, viljelijät, Tukes 2019–2020
Tunnistetaan hyvät toimintatavat	Tunnistetaan ja otetaan käyttöön esimerkkitapauksia, joiden avulla vähennetään ihmisten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvia riskejä.	Tukes, NAP ohjausryhmä, Luke, neuvonta 2018–2022
Verkostojohtaminen	Kehitetään kasvinsuojelun toimialaa sitouttamalla toimijaverkoston jäsenet yhteisiin tavoitteisiin. Määritellään kasvinsuojelun kansallinen tietämysjärjestelmä, jolla ohjataan, johdetaan ja kehitetään toimijoiden tiedon, tietämyksen, osaamisen ja innovoinnin prosesseja. Tarvittaessa määritellään uusien roolien ja resurssien tarve. Tiedon tuottajien välistä yhteistyötä tiivistetään ja toimijat sitoutetaan integroidun kasvinsuojelun kehittämistyöhön.	Luke, yliopistot, ammattikorkeakoulut, neuvonta, Tukes 2018–2022
Innovaatioiden jalkauttaminen tiloille ja tilojen kanssa	Tutkimushankkeissa järjestetään pellonpiennarpäiviä ja muita neuvonta- ja koulutustilaisuuksia innovaatioiden jalkauttamiseksi ja yhteisinnovoinnin tueksi. Tavoitteena on välittää uutta tutkimustietoa, vaihtaa viljelijöiden kokemustietoa ja omaksua hyviä käytäntöjä.	Luke, neuvonta, Tukes, viljelijät 2018–2022

Indikaattorit

Hyväksytyjen vähäriskisten valmisteiden ja perusaineiden lukumäärä.

Vertailevien arviointien ja korvattujen valmisteiden lukumäärät ja käyttökohteet sekä mahdollisuuksien mukaan myynti- ja käyttömäärät.

Eryteisesti tarkkailtavien tehoaineiden lukumäärä sekä mahdollisuuksien mukaan myynti- ja käyttömäärät.

Kasvilaji- ja kasviryhmäkohtaisten integroidun kasvinsuojelun ohjeistojen lukumäärä.

Kehitettyjen ja käyttöönotettujen kasvintuhoojien ennustemallien lukumäärä.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnasta tilojen osuus, joilla integroidun kasvinsuojelun käyttöönotossa on havaittu puutteita.

Integroidun kasvinsuojelun ja luomun tutkimushankkeiden lukumäärä ja kokonaisrahoitus.

4.12. Indikaattorit (Art 15)

Tavoite: Kasvinsuojeluaineiden käytön riskejä kuvaavien indikaattoreiden suunta laskee.

Tavoite: Tunnistettujen tiettyjen tehoaineiden käytön suuntaukset laskevat.

JATKUVAT TOIMENPITEET

Seurataan harmonisoitujen riski-indikaattoreiden kehitystä.

Kasvinsuojeluaineille on kehitetty kansallinen ympäristökuormituksen riski-indikaattori.

TOIMENPIDE	TARKENNUS	AIKATAULU JA VASTUUTAHO
Yhdenmukaiset indikaattorit	Seurataan komission yhdenmukaisiin riski-indikaattoreihin liittyviä toimenpiteitä ja otetaan ne käyttöön indikaattorien valmistumisen myötä.	Tukes, Luke, MMM 2018–2022
Tiettyjen tehoaineiden käytön suuntaukset	Seurataan erityisesti tarkkailtavien tehoaineiden käytön suuntauksia ja raportoidaan tulokset komissiolle ja muille jäsenvaltioille.	Tukes 2018–2022
Tunnistetaan erityistä huomiota vaativat asiat	Selvitetään, mitkä tehoaineet, kasvit, alueet tai käyttötavat vaativat erityistä huomiota ja raportoidaan ne komissiolle ja muille jäsenvaltioille.	Tukes, NAP ohjausryhmä 2018–2022
Kasvinsuojeluaineiden ympäristökuormituksen riski-indikaattorin päivitys	Päivitetään ja kehitetään myyntitilastoihin pohjautuvaa kansallista ympäristökuormituksen riski-indikaattoria ja viestitään tuloksista.	Tukes 2019–2022
Valuma-aluepohjainen kasvinsuojeluainekuormituksen riski-indikaattori	Valuma-aluepohjaisen kasvinsuojeluainekuormituksen riski-indikaattorin kehitystä jatketaan edelleen. Indikaattorin käyttöönotosta ja tuloksista tiedotetaan.	SYKE, Luke, Tukes 2018–2022
Kasvinsuojeluaineiden käyttötilastot	Kerätään kasvinsuojeluaineiden käyttötilastot ja julkaistaan tulokset.	Luke 2018
Kasvinsuojeluaineiden käytön lohkohtaiset tiedot	Selvitetään tilojen kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan lohkohtaisen tiedon saatavuutta. Linkitetään tiedon keruuseen liittyvät tekeillä olevat hankkeet päällekkäisen työn välttämiseksi.	MTK ry, Tukes, ProAgria 2018–2022

5. Viestintä

Toimintaohjelmasta viestitään aktiivisesti ja laajasti eri sidosryhmille, kasvinsuojeluaineiden käyttäjille ja kuluttajille. Tukes laatii yhdessä ohjausryhmän kanssa vuosittain viestintäsuunnitelman, johon sisällytetään riittävä määrä tavoitteita ja viestinnällisiä toimia. Ohjelmaan suunnitelluista toimenpiteistä, selvityksistä ja ohjeista viestitään valmisteluvaiheessa ja niiden valmistuttua. Viestinnässä käytetään apuna ohjelmaan suunniteltuja indikaattoreita.

Tarvittaessa ohjelman toteuttamisesta ja arvioimisesta järjestetään sidosryhmätilaisuuksia tai työpajoja, joissa kerätään sidosryhmien ja kuluttajien tietoa ja käsityksiä ohjelman toteutuksesta.

6. Seuranta ja raportointi

Toimintaohjelman edistymistä ja tuloksia seurataan ohjausryhmässä vuosittain. Tulokset raportoidaan ja keskustellaan vuosittain maa- ja metsätalousministeriön asettamassa kasvinsuojelun neuvottelukunnassa. Seurannassa käytetään apuna ohjelmassa suunniteltuja indikaattoreita, tiedonvaihtoa toimijoiden välillä ja ohjausryhmän kokouksia. Tukes raportoi toimintaohjelman edistymisestä komissiolle ja muille jäsenvaltioille puitedirektiivin työryhmän kokouksissa ja tarpeen mukaan muilla keinoilla. Tukes ilmoittaa kaikista sisällöllisistä muutoksista viipymättä komissiolle.

Kansallisen toimintaohjelman tavoitteiden toteutumista ja niiden saavuttamista tarkastellaan loppuraportissa vuonna 2022. Loppuraportin perusteella ohjelmaa päivitetään ja tavoitteita tarkennetaan edelleen. Asiasta tiedotetaan samalla kansallisesti. Tukes vastaa loppuraportin ja tarvittaessa uuden toimintaohjelman laatimisesta.

Liite 1 Toimintaohjelmassa 2011–2017 tehdyt ja edelleen jatkuvat toimenpiteet

- Art 4**
- Kansallinen toimintaohjelman toimeenpannaan ja toiminta raportoidaan.
 - Toimintaohjelman toteutusta seuraa ohjausryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti.
 - Tehdään kasvinsuojeluaineiden riskinarviointia ja päätöksiä, seurataan alan kehitystä ja osallistutaan EU-tasolla kasvinsuojeluaineiden riskinarvioinnin kehitystyöhön.
- Art 5**
- Peruskoulutusjärjestelmän koulutuksia on tarjolla kasvinsuojeluaineiden ammattimaisille käyttäjille, jakelijoille ja neuvojille.
 - Tutkintovaatimus koskee kasvinsuojeluaineiden ammattimaisia käyttäjiä ja jakelijoita.
 - Muissa EU-maissa suoritettu kasvinsuojelututkinto hyväksytään Suomessa.
- Art 6**
- Ammattikäyttöön hyväksytyjä valmisteita myyvissä myymälöissä on oltava vähintään yksi tutkinnon suorittanut henkilö.
 - Myyjällä ei ole tutkintovaatimusta, jos myy vain kuluttajakäyttöön hyväksytyjä valmisteita.
- Art 7**
- Kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä viestitään aktiivisesti suurelle yleisölle.
 - Akuuteista ja kroonisista myrkytystapauksista kerätään tietoa.
 - Kasvinsuojeluaineiden jäämävalvontaohjelmaa elintarvikkeista ja rehuista jatketaan.
 - Kasvinsuojeluaineväarennöksiä riskiestä annetaan tietoa ammattikäyttäjille ja väarennöksiä valvotaan.
 - Kasvinsuojeluaineiden käytön rajoituksia kehitetään tarvittaessa.
- Art 8**
- Ammattimaisessa käytössä olevat ruiskut on testattava.
 - Tukesin hyväksymät testaajat testaavat ruiskut.
 - Muissa EU-maissa tehty ruiskuntestaus hyväksytään Suomessa.
 - Eräille ruiskutyypeille on annettu poikkeavia testausaikatauluja tai vapautus testauksesta²⁸ (Liite 2).
- Art 9**
- Kasvinsuojeluaineiden lentolevitys on kielletty.
 - Lentolevitys on sallittu poikkeustapauksissa.
 - Lentolevitykseen on annettu ohjeet tiedottamisesta ja puitedirektiivin mukaisista vaatimuksista²⁹.
- Art 10**
- Hyvä kasvinsuojelukäytäntö huomioi naapuruston.
 - Viheralueilla tehty kasvinsuojelukäsittelyalue suositellaan merkittäväksi.
- Art 11**
- Pohjavesialueiden ja pintavesien suojeleminen sisältyy valmisteiden riskinarviointiin.
 - Vesistöjä suojelemaan käyttämällä riskiperusteisia suojaetäisyyksiä ja tuulikulkeumaa alentavaa teknologiaa.
 - Käytössä on suojaetäisyys pintavalunnan ehkäisemiseksi.
 - Pintavaluntaa vesistöihin ehkäistään käsittelemättömien kasvipeitteisten suojakaistojen (10 m) avulla.
 - Varmistetaan riittävän kasvinsuojeluaineiden ympäristöseurannan järjestäminen.
- Art 12**
- Riskinarvioinnissa otetaan huomioon mahdollinen sivullisten altistuminen virkistymisalueilla.
 - Riskinarvioinnissa työntekijöille määritellään käsittelyn jälkeinen työhygieninen varoaika.
- Art 13**
- Kasvinsuojelukoulutuksissa ohjeistetaan kasvinsuojeluaineiden turvallista käsittelyä, varastointia sekä jäämien ja pakkausten käsittelyä.
 - Ohjeistukseen kuuluu varastoinnin ohjeet ympäristöpäästöjen ehkäisemiseksi.
 - Valmisteet on luokiteltu ammattikäyttöön ja kuluttajakäyttöön.
 - Kuluttajakäyttöön on hyväksytty valmisteita, joiden riski kuluttajalle on vähäinen.
 - Ammattikäyttöön hyväksytyjen valmisteiden ostajan pitää suorittaa kasvinsuojelututkinto.
- Art 14**
- Kasvinsuojelukoulutuksissa viljelijöille annetaan tietoa integroidusta kasvinsuojelusta.
 - Tilaneuvonnassa annetaan neuvontaa integroidusta kasvinsuojelusta ja luomusta.
 - Integroituun kasvinsuojeluun ja luomuun liittyvää tutkimusta tehdään tutkimuslaitoksissa.
 - Eräille kasvilajeille ja kasviryhmille on tehty integroidun kasvinsuojelun ohjeet.
 - Vaihtoehtoisia torjuntakeinoja haitallisille vieraslajeille ja viheralueiden rikkakasveille tutkitaan.
- Art 15**
- Seurataan harmonisoitujen riski-indikaattoreiden kehitystä.
 - Kasvinsuojeluaineille on kehitetty kansallinen ympäristökuormituksen riski-indikaattori.

LIITE 2 Ruiskuntestaustoiointaan myönnetyt poikkeavat aikataulut ja vapautus testauksesta

Maa- ja metsätalousministeriön levitysvälineiden testausta koskevissa asetuksissa 4/2016³⁰ ja 8/2017²⁸ on lueteltu ne levitysvälinetyypit, joille on myönnetty poikkeavia testausaikatauluja ja jotka on vapautettu testauksesta. Levitysvälinetyyppeihin H-M kuuluvien uusien levitysvälineiden, jotka hankitaan 26.11.2026 jälkeen ja jotka täyttävät asetuksen 4/2016 liitteen I kohdan II vaatimukset, ensimmäinen testaus on tehtävä kymmenen vuoden sisällä levitysvälineen hankinnasta.

LEVITYSVÄLINETYYPIT, JOILLA POIKKEAVA TESTAUSAIKATAULU. TESTAUS ENSIMMÄISEN KERRAN 26.11.2026 MENNESSÄ. SEN JÄLKEEN TESTAUSVÄLI ON 10 VUOTTA.

H	Vaakasuoralla ruiskutuspuomilla varustetut levitysvälineet, mukaan lukien riviruiskut, joiden puomi on korkeintaan 3 metriä leveä
I	Kiinteästi asennetut ja osaksi liikuteltavat levitysvälineet, joissa ruiskun säiliö on alle 25 l ja käyttöpaino on alle 15 bar ja puomi on korkeintaan 3 metriä leveä
J	Paikalliskäyttöön tarkoitettut sumuruiskut ja kuumasumutuslaitteet (kylmä- ja kuumasumuruiskut), pois lukien kannettavat ja käsikäyttöiset
K	Kylvökoneeseen asennettu jauhepeittain
L	Siementen teolliset peittauslaitteet
M	Sivelylaitteet, pois lukien kannettavat ja reppuruiskutyypiset sivelylaitteet

TESTAUKSESTA VAPAUTETUT LEVITYSVÄLINETYYPIT

N	Kannettavat levitysvälineet ja reppuruiskut
O	Viljaruuviin asennetut peittauslaitteet
P	Perunanpeittauslaitteet varastossa tai istutuskoneessa, pois lukien puomiruiskutyypiset perunanpeittauslaitteet
R	Juurikäävän torjunta-aineen tai vastaavan torjunta-aineen levittämiseen metsässä käytettävät levitysvälineet

³⁰ Maa- ja metsätalousministeriön asetus 4/2016 kasvinsuojeluaineiden levitysvälineille asetettavista vaatimuksista, levitysvälineiden testauksesta ja levitysvälineitä koskevasta riskien arvioinnista. www.finlex.fi/data/normit/42535-16004.fi.pdf.